

§ 10 **För ett tryggare och säkrare Stockholm**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

För ett tryggare och säkrare Stockholm är stadens handlingsprogram för det olycksförebyggande arbetet, plan för extraordinära händelser och säkerhetsskyddsplan och innehåller också stadens brottsförebyggande program. Syftet med handlingsprogrammet är att ge riktning till och stärka stadens samlade trygghets- och säkerhetsarbete under åren 2018-2021 samt att klargöra mål och ansvarsförhållanden. Programmet presenterar fem fokusområden för trygghets- och säkerhetsarbetet: förebygga olyckor, förebygga brott, förebygga otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda, bygga motståndskraft och krishanteringsförmåga samt bygga ett gott säkerhetsskydd. Arbets sättet ska präglas av systematik och ett arbete på såväl lokal som central nivå inom staden. Förvaltningen är positiv till det föreslagna programmet. Programmet är välskrivet och har en god struktur där ansvarsområden och aktiviteter är tydligt uppdelade. De fem fokusområden som identifieras i programmet är heltäckande och stämmer väl överens med det arbete som idag utförs av förvaltningen.

Ärendets beredning

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 7 november 2017.
Dnr 1.5.1.-443-2017.

Förslag till beslut

Ordföranden Elvir Kazinic (S) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Benjamin Dousa m.fl. (M) lade fram ett förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta. Tjänstgörande ersättaren Banar Sabet (C) ställde sig bakom moderaternas förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Elvir Kazinic (S) ställde de olika förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Benjamin Dousa m.fl. (M) och Banar Sabet (C) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag
2. Att därutöver anföra följande

Rinkeby-Kista måste bli en tryggare stadsdel

Kraftfulla insatser krävs för att en stad av Stockholms storlek ska upplevas som en trygg och säker stad för alla som bor och vistas här. Stockholms stad har ett stort behov av och en förpliktigande skyldighet att värna sina invånare och besökare och att direkt eller indirekt göra det yttersta för att minimera stadens sårbarhet. I Stockholm går många olika intressen samman på nationell, regional och lokal nivå vilket ställer höga krav på styrning, samordning och samverkan vid oönskade händelser, både inom staden och med berörda aktörer på samtliga nivåer. Det gäller att risker och sårbarheter noga analyseras i syfte att bedriva insatser som är förebyggande samt ha bearbetade strukturer för att vidta direkta och konkreta säkerhets- och trygghetsåtgärder då oönskade och oväntade händelser inträffar. Därför är Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram ett mycket viktigt styrdokument som bygger vidare på nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016.

Mycket har dock hänt i staden vad gäller trygghet och säkerhet sedan det nuvarande programmet antogs 2013. Fredagen den 7 april drabbades Stockholm av ett fruktansvärt terroråd där fem personer miste livet och flera skadades. Resultat från Stockholm stads trygghetsmätning 2017 visar **att** otryggheten bland stockholmarna växer inom i stort sett alla områden. Särskilt i vissa stadsdelar ökar otryggheten, främst i Järvaområdet. Var fjärde person är orolig för att gå ut sent i området eller avstår helt från att gå ut ensam på kvällarna i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Oron för att utsättas för våld eller överfall i den offentliga miljön ökar över hela staden. Brottsligheten har förändrats snabbt under de senaste åren. Stockholm och Sverige sticker allt mer ut i statistiken vad gäller skjutningar och våldsbrott. Det är ett underkännande av politiken som förs av den sittande socialdemokratiskt ledda majoriteten som inte tagit stockholmarnas otrygghet på allvar. Det är djupt otillfredsställande att Stockholms stad i dag har ett politiskt styre som inte förmår att agera utan bara klarar av att reagera när det väl är för sent.

Bland det viktigaste som kan göras är att tillskapa ett förstärkt och fördjupat samarbete mellan samhällets olika aktörer. Det kan röra sig om samordnade insatser mellan polis, staden i stort, arbetsförmedling, socialtjänst, civilsamhället, skola, kriminalvård och andra aktörer. Grunden är att staden själv är en viktig aktör. Samordnade kommunala insatser är en förutsättning för fungerande förebyggande åtgärder.

Vi kommer aldrig att acceptera att människor i delar av Stockholm får sin frihet begränsad på grund av otrygghet. Vi vill till 2025 halvera den upplevda otryggheten i de stadsdelar där otryggheten är som störst. På otrygga platser där statens polisåtaganden inte räcker till vill vi genom fler kommunala ordningsvakter med utökade befogenheter och fler trygghetskameror återställa tryggheten.

Vi vill inrätta en central trygghetsjour dit lokala handlare och boende kan vända sig dygnet runt för att tillfälligt öka närvaron av lokala ordningsvakter. Vi vill utveckla stadens trygghetsskapande arbete och i samverkan med civilsamhället, företag och övriga aktörer genomföra lokal platssamverkan för att utveckla attraktiva och trygga stadsdelar i hela Stockholm. Vi vill också att staden ska vara pådrivande gentemot statsmakterna för att stärka rättsstatens närvaro med polis, åklagare, domstolar och socialtjänst. Nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning ska gälla.

Det finns delar i trygghets- och säkerhetsprogrammet som behöver förtydligas eller utvecklas för att det ska vara ett väl fungerande styrande verktyg i det förebyggande trygghets- och säkerhetsarbetet. Det gäller framför allt uppföljningen av analyser, åtgärder och resultat. Men även andra delar.

Funktionen informationssäkerhetssamordnare för nämnder och bolag finns med i nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016 men inte med i det föreslagna trygghets- och säkerhetsprogrammet vilket är en brist.

Relationen mellan fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar behöver tydliggöras ytterligare i delar av programmet. I fokusområde olycksförebyggande föreslås stadsdelsnämnderna få i uppdrag att ansvara för samordning inom det geografiska stadsdelsområdet. Motsvarande förtydligande saknas inom fokusområdet som handlar om brottsförebyggande arbete och krisberedskap.

Programmet lyfter fram ett antal risk- och lägesbildrapporter som ska rapporteras av nämnderna till tertialrapport två. Det är inte helt tydligt i programmet hur dessa tre lägesbildsrapporteringar sammanfaller eller skiljer sig åt. Ett förtydligande kring utformning, rapporteringsformer och gränssnitt mellan samtliga lägesbilderna vore önskvärt.

Hot, våld och försök till otillåten påverkan mot offentligt anställda är ett växande problem, och staden är inte förskonad från detta. Stadens anställda har

rätt till en säker och trygg arbetsmiljö när de utför sitt arbete i stockholmarnas tjänst. Den personal som blir utsatt har rätt till stöd.

De konkreta aktiviteter som programmet föreslår är av övergripande förebyggande och uppföljande karaktär, såsom riskanalys, utbildningsinsatser och incidentrapportering. De bör kompletteras med krav på att särskilt utsatta nämnder eller verksamhetsområden har fördjupade handlingsplaner för att stötta personal som utsätts för hot och våld.

Vi lever i en tid där spridning av falsk information sätter offentliga aktörers kommunikationsarbete under starkt tryck. I synnerhet i samband med särskilda händelser finns det makter och aktörer som kan ha ett intresse av att sprida en felaktig bild av vad som händer i staden. Därför borde en förstärkt förmåga till omvärldsbevakning och kriskommunikation ta en större plats i arbetet med att bygga motståndskraft och civilförsvarsförmåga.

Ett säkert och tryggt Stockholm handlar om att skapa en sammanhängande stad. Allt för många bor idag i sina lokala områden utan att besöka eller röra sig utanför den egna stadsdelen. Genom att bygga ihop och förtäta i ytterstaden skapas en sammanhängande stad. En större blandning av boendeformer där fler bostadsrätter byggs i hyresrättstäta stadsdelar är avgörande för att utanförskapsområdena ska växa socialt och ekonomiskt.

För att skapa levande och trygga stadsdelar i hela Stockholm måste staden arbeta lokalt med handlare och boende så att det finns förtroende och framtidstro i områden som är brottsutsatta och upplevs som mycket otrygga. Att skapa levande stadsdelar över hela staden med lokala handlare och en känsla av samhörighet och stolthet. Allt för många lokala handlare och butiker stänger, eller begränsar, idag sina öppettider i centrum så som i Husby, Rinkeby och Tensta. De lokala butiksägarna ger upp. Kriminalitet och företagsklimat behandlas ofta som två separata frågor. Men vetenskapliga studier har pekat på att kriminalitet är en av de faktorer som tydligt påverkar företagandets förutsättningar. Här måste Stockholms stad ta ett krafttag och en tydlig vision för ökad trygghet, inte minst i ytterstaden och Järvaområdet. Alliansen vill därför se en tydlig handlingsplan från Stockholms stad med konkreta insatser och åtagande för att trygga lokala handlares situation, men också skapa förutsättningar för dem att fortsätta etablera sig och verka i lokala centrum.

Vi vill utveckla Stockholm till att bli en trygg och säker stad där människor ska kunna röra sig ute och inte begränsas av att de inte upplever sig säkra. Vi vill skapa en trygg stad för alla.

Särskilt uttalande

Ordföranden Elvir Kazinic (S) och Ledamoten Martin Michel (MP) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande:

Stockholm ska vara en trygg och säker stad för alla. Att människor som bor och vistas i Stockholm kan känna sig trygga i sin vardag och leva ett liv i frihet är en grundsten i det hållbara samhället. Vi ser idag att den upplevda otryggheten i många delar av staden ökar, något som vi i den rödgrönrosa majoriteten tar på största allvar. I budget för 2018 finns därför flera åtgärder, bland annat en trygghetsfond på 200 mnkr över två år och ytterligare satsningar på socialtjänstens förebyggande och avhjälpande arbete. En annan viktig del i det fortsatta arbetet för ökad trygghet är det nya trygghets- och säkerhetsprogram som stadsledningskontoret har arbetat fram. Vi välkomnar den ambitiösa ansatsen som finns i programmet. Därtill ser vi två frågor som skulle kunna belysas ytterligare i programmet.

Stadens anställda är en viktig resurs i det trygghetsskapande arbetet. Att utsättas för hot och våld i tjänsten är tyvärr något som förekommer. Därför är det bra att arbetet för att förebygga detta är ett av programmets fokusområden. Men stadens anställda kan också hamna i situationer där de i sin tjänst blir vittne till brott som begås mot andra. Att ge stöd till dessa är viktigt ur stadens arbetsgivarperspektiv, vilket skulle kunna tydliggöras i programmet.

Programmet tar upp våldsbejakande extremism och gängkriminalitet under fokusområdet som handlar om brottsförebyggande arbete. Vi instämmer i att det arbetet är oerhört viktigt, men tycker också att programmet bör beröra frågor som rör annan typ av våld i det offentliga rummet samt våld som utövas i nära relationer och i en hederskontext. Dessa former av våld bidrar också till otrygghet, plats och i det egna hemmet – platsen där var och en ska kunna känna sig som allra tryggast.

Den största utmaningen är att alla åtgärderna måste genomföras samtidigt. Att börja med ombyggnation och upprustning för att sedan satsa på sociala, ekonomiska eller arbetsmarknads-insatser har på många håll i världen där liknande projekt genomförts, visat sig misslyckas.

Det föreslagna programmet ger stadsdelsnämnderna många uppgifter som ska återrapporteras i anslutning till tertialrapport 2. Arbetet med detta förtydligas lämpligen i de lokala utvecklingsprogrammen som varje stadsdelsnämnd utarbetar.

Exempel på detta finns under fokusområde 2: Förebygga brott. En viktig del i det brottsförebyggande arbetet är att skapa trivsamma och trygga utemiljöer. Den fysiska miljö i vår stadsdel upplevs av många som otrygga och ovärdiga. Våra utemiljöer, mötesplatser och centrum som vi passerar mellan hemmet, T-banan och jobbet, har inte genomgått någon större ombyggnad sedan 30 år tillbaka. Allmännyttan, trafikkontoret och ägaren av centrumfastigheterna måste

samarbeta och avsätta medel för ett omfattande förbättringsarbete nu. Smala gångpassager, mörka gångtunnlar, dolda hörn och vrår och dålig belysning är exempel på vad som måste tas bort.

Brottsprevention handlar också om att se de otrygga barnen redan i förskolan och skolan. Barn, ofta pojkar, som uppvisar tecken på stökighet, rädsla och liknande, ska ses som ett rop på hjälp. Stödet bör ges tillsammans med barnets vårdnadshavare. Dessa extraresurser är betydligt mindre kostnads-krävande både för barnet som individ och för samhället än om barnet växt upp i tonåren utan stöd, med risk för att hamna i drogmissbruk och kriminalitet och senare utan utbildning och egenförsörjning.